

Тема 4. Плодовий сад і декоративне садівництва.

Урок 19. «Значення декоративного садівництва. Формове садівництво. Газони, їх призначення і види».

У декоративному садівництві крім загальновідомих деревних, кущових рослин та квітів вирощують і культурні сорти плодових порід з різними штучними кронами. Декоративне садівництво має велике значення в ландшафтобудуванні міських територій. Роль їх визначити можливо так:

- приймання участі в організації території та формуванні архітектурно-художнього вигляду міста;
- забезпечення рекреаційної потреби населення;
- захист від транспортного та інших шумів, від вихлопних газів та пилу;
- регулювання температурно-вологісного, радіаційного та вітрового режиму в межах об'єкту та на прилеглий території;
- створення умов, які сприяють продовженню строків життєдіяльності самих насаджень ;
- загальне озеленення природного середовища;
- позитивний вплив фітонцидних властивостей зелених насаджень.

Плодові культури в декоративному садівництві можна використовувати у вигляді окремих ділянок (формові сади) або як оформлення інших систем зелених насаджень. Формові сади доцільно закладати біля сільськогосподарських вузів та ботанічних садів для демонстрації відвідувачам та з навчальною метою. Вирощування плодових дерев, щеплених на карликових та напівкарликових підщепах, з різними штучними кронами називається формовим садівництвом. Такі насадження відзначаються високою декоративністю протягом всього року. Різноманітні форми, розкішне цвітіння, красиві плоди. Формовий сад має велике естетичне і виховне значення.

Садивний матеріал для декоративних плодових рослин вирощують, як правило, на вегетативних підщепах. Для яблуні здебільшого застосовують такі їх типи: карликові, напівкарликові, середньо рослі.

Грушу вирощують переважно на айві анжерській, звичайній і карликовій.

Кісточкові породи вирощують на насінневих і клонових підщепах. Основними підщепами для сливи є сіянці аличі, терносливу, культурних слабкорослих сортів сливи.

Вишню і черешню для декоративних цілей щеплять на магалебській вишні (антипці) та сіянцях низкорослих сортах.

Підщепами для абрикоса є сіянці місцевих напівкультурних форм (жерделі) та культурних середньо рослих сортів

Персик вирощують на насінневих підщепах аличі, абрикоса, мигдалю гіркого та гібриді персика з мигдалем.

Крім зазначених культур у декоративному садівництві широко використовують вишні (повстисту, сакуру), айву японську (хеномелес), калину, кизил, мигдаль трилопатевий, обліпиху, горобину, актинідию, жимолость, іргу та ін. Ці культури більш придатні для створення деяких видів зелених насаджень.

Штучні форми крон, які використовуються у формовому садівництві, поділяють на групи: кордони, пальмети, вази, піраміди, порожнинні форми.

Кордонами називають форми, що мають одну або дві скелетні гілки, вкриті плодовими гілочками. Кордони поділяються на: вертикальний кордон, накісний кордон, горизонтальний кордон, двоплечий горизонтальний кордон; сітчастий, подвійний кордон.

Пальмети – це плоскі форми, які поділяються на прості та складні форми, канделяброві одно-, три- та чотири гілкові Вер'є, горизонтальні та симетричні пальмети. Кругова пальмета має дуже привабливий вигляд, її часто використовують при декоративному оформленні ділянок біля будівель. Для формування таких крон використовують насамперед яблуню та грушу на карликових підщепах і рідше – абрикос, сливу та персик.

Вазоподібні форми характеризуються відсутністю центрального провідника та рівномірно розміщеними по колу скелетними гілками – чашоподібна ваза.

Піраміди – поділяють на ярусні, веретеноподібні, канделяброві, крилаті, піраміда з похилими гілками, спіральної форми, змійка тощо.

Застосовують у формовому саду і вже відомі кущові форми крон. Крім ягідних культур у вигляді куща високу декоративність та привабливий вигляд мають айва, кизил, алича, обліпиха, персик, горобина та деякі сорти вишні і сливи. Естетично виглядають і штамбові ягідники.

В системі зеленого будівництва ландшафтобудівним елементом виступають газонні культур фітоценози. В залежності від цілей використання газони поділяють на декоративні, спортивні та спеціального призначення.

Декоративні газони в залежності від місцезнаходження в садово-парковому ландшафті та складу рослинності поділяються на:

Партерні (розташовані в партерних композиціях площ, біля пам'ятників, фонтанів, декоративних водойм тощо).

Звичайні садово-паркові (займають частину рослинного покриву парків, скверів, бульварів тощо). Лучні (крупні галявини в великих парках).

Мавританські (пестроцвітні газони).

Спортивні газони бувають у вигляді футбольних полів, ігрових площадок, іподроми, місця для масових ігрищ у лісопарках.

Газони спеціального призначення – взльотно –посадочні полоси ґрунтових аеродромів та їх узбіччя. Рекультивовані ландшафти.

Домашнє завдання:

Ознайомитись в лекційним матеріалом та підручником О.Ю. Барабаш. Овочівництво і плодівництво. Стор.490-501.

Дати відповідь на питання : 1. Що таке формове садівництво? 2. Які плодові культури використовують у декоративному садівництві?

11.11.2021

1/9ПК

Урок 20. «Квітникарство відкритого ґрунту. Квітникарство закритого ґрунту. Кімнатне квітникарство».

Особливості регулярних квітників.

Квітникове оформлення вулиць, бульварів, площ, парадних місць перед громадськими будинками, територій перед спортивними спорудами, регулярної частини ландшафтних парків і скверів принципово відрізняється від оформлення квітами зелених насаджень паркового типу. Тут прийоми квіткового оформлення залежать від архітектурно-планувального рішення вулиць, скверів, площ, розпланованих у геометричному стилі.

Партер. Цей вид квіткового оформлення часто застосовують у партерних скверах, перед громадськими будинками, у парадних частинах парків і великих скверів та в інших насадженнях регулярного планування. Часом він має вигляд майданчика, зайнятого газоном чи іншим покриттям, з розміщеними на ньому квітковими угрупованнями, а часом являє собою квітник з суцільними квітами. Характерна особливість партеру – правильність ліній і форм. Форма партеру, його кольорове рішення мають бути пов'язані з архітектурою прилеглих будівель і споруд, малими архітектурними формами, умовами і характером даної місцевості. Щоб досягти гармонії у великих партерах, особливу увагу слід приділити співвідношенню його частин до загальної площі. Партер є типовим видом регулярного квіткового оформлення. У партерах висаджують переважно однорічні та дворічні квіти.

Квітникарство закритого ґрунту.

В закритому ґрунті культивують як декоративно-листяні, так і квітучі рослини. Більшість декоративних рослин закритого ґрунту походить із субтропічних та тропічних зон і тільки одиничні – із помірного клімату. По довжині життя та характеру росту ця група включає рослини від дворічників до багаторічників, від трав'янистих дуже маленької форми до кущів та дерев. По використанню рослини закритого ґрунту можуть бути одноразового, одно сезонного використання (левкой зимній) та багаторазового (азалія, амариліс, глоксинія, опунція, цикламен, кали).

В виробничому відношенні їх поділяють на три групи: сезонно квітучі, вигонові, вічнозелені.

Кожну групу, в свою чергу, поділяють на підгрупи в залежності від умов та способів вирощування рослин.

Сезонно квітучі рослини цвітуть в певні часи року. По строках цвітіння та використання їх можна розділити на наступні групи:

1. Осіннього цвітіння - хризантема і примула обконіка.
2. Зимнього цвітіння - цикламен, примула малакоїдес, в цей час, як правило, роблять вигонку нарцисів, тюльпанів, лілій, кал, гіацинтів, троянд, бузку, конвалій тощо.
3. Весняного цвітіння - кальцеоларія, гортензія, цинерарія гібридна.
4. Літнього цвітіння - фуксія, глоксинія, бегонія, пеларгонія. В квітникарстві сезонно квітучі рослини називають також промисловодовгими, так як їх вирощують в великій кількості, а для

досягнення товарної якості їм необхідно значний час (6 місяців і більше). Для рентабельного використання овочевих теплиць вирощують промислові культури для досягнення більш високої рентабельності.

По способу вирощування сезонно квітучі рослини поділяють на:

– горщикові (бегонія бульбова, глоксинія, кала, кальцеоларія, пеларгонія, примула); – ґрунтові (гвоздика ремонтантна, троянди, хризантеми, фрезія). Вигонові культури поділяються на три групи:

– трав'янисті (астильба, кампанула, конвалія);

– цибулинні (гіацинти, лілії, нарциси, тюльпани, фрезія);

– дерев'янисті (гортензія, дейція, троянди, бузок).

Асортимент кімнатних рослин склався на основі багаторічного відбору найбільш непримхливих та стійких вічнозелених видів субтропічної та тропічної флори.

Всі вічнозелені рослини, що використовуються в закритому ґрунті, поділяються на трав'янисті, хвойні, ампельні та виткі, папороті, водяні, сукуленти, дерева та кущі

Трав'янисті вічнозелені рослини по використанню можна розподілити на декоративно-листяні та квітучі. Крім того, їх розподіляють по габітусу – від мініатюрних (сенполія) до великомірних (циперус, бегонія рицинолиста). Розрізняють вічнозелені трав'янисті рослини по способах розмноження, строку використання, відношенню до умов росту і, саме головне, по декоративності.

Ампельні та виткі рослини, які характеризуються тим, що їх пагони ростуть не вертикально, а звисають, стелються або чіпляються та можуть бути використані для вертикального озеленення. Займаючи мало місця, не загороджуючи світло із вікон, ці рослини ефектно декорують приміщення. Як правило, вони не вимогливі до світла, невибагливі до догляду, їх можна розташовувати в самих різних місцях, в яких інші горщикові рослини використовувати не можна.

При вирощуванні ліан необхідні опори або каркаси, яким надають різноманітну форму, керуючись смаком, можливостями озелененого приміщення, матеріалами для виготовлення опор. До цієї групи відносяться цисус, бегонії, плющі, аспарагуси, традесканції.

Водні рослини мають велике значення при використанні центрального опалення для зволоження повітря в приміщеннях. В акваріумах та басейнах вирощують елодею, валіснерію, санітарію – це підводні рослини, друга група – рослини з плаваючими листками – стрілолист, горіх водяний, біле латаття і плаваючі рослини – гіацинт водяний, ряска.

Сукуленти – це рослини різних родин, добре ростуть на сухих ґрунтах та легко переносять посуху завдяки запасам вологи, яка накопичується в соковитих стеблах та листі. В групу сукулентів, крім кактусів, входять агаві, алое, молочай, товстянки, каланхое, ехеверії та інші рослини з соковитими, багатими на воду стеблами та листям.

Папороті – завдяки багатій зелені використовують при внутрішньому оформленні нефролепіс, адіантум, аспленіум, що конкурують з пальмами. Розмножують папороті спорами, відростками. Ці рослини не переносять прямого сонця, краще ростуть в тіні.

Дерева та кущі – завдячуючи біологічним властивостям їх можна використовувати в озелененні на протязі багатьох років. Для створення більш декоративної крони більшість рослин обрізають (азалія, камелія, кипарис, пальми, кімнатний клен = абутилон, гортензії тощо).

Хвойні рослини представляють собою велику цікавість для внутрішнього озеленення – араукарія, кипариси. Не переносять взимку високих температур, сухого повітря. Добре зимують в прохолодних приміщеннях (6 -10 °C), де багато світла та повітря. Грунт завжди повинен бути вологим. Взимку ростуть на сонячних вікнах, з березня – на східних чи західних вікнах, приміщення посилено провітрюються.

Домашнє завдання: самостійно опрацювати лекційний матеріал за підручником

Відповісти на питання :

1. Які рослини висаджують у відкритому ґрунті?
2. Назвіть квіти промислового закритого ґрунту.
3. Які квітучі рослини ростуть у вашому приміщенні?